

Pastisseria RAGA Major, 105 - Telèfon 977 72 03 53 ULLDECONA	BAR EL REBOST Carrer Calvari, 57 - Tel. 977 57 32 18 ULLDECONA	Video-Foto MILLAN EUROCHROM - Laboratori Fotogràfic Distribuïdor Videos JVC Avgda. Ramon Salomón, 19 - Tel. 977 72 03 63 ULLDECONA
COOPERATIVA AGRÍCOLA D'ULLDECONA, S.C.C.R.L. OLI VERGE D'OLIVA ACOMONT Vendes: Major, 175 - Tel. 977 72 00 07 ULLDECONA	SUMINISTRES "LA SÈNIA" JOAN CORDOBA I SERRA Materials Construcció - Decoració LA SÈNIA - ULLDECONA	Mobles A R N A U Sant Lluc, 12 - Major, 82 Tel. 977 72 03 58 ULLDECONA
Pastisseria millán Major, 115 - Tel. 977 72 02 82 ULLDECONA	ELECTRODOMÈSTICS, C.B. C/. major, 153 - tel. 977 72 06 38 - 43550 ulldecona (montsià)	FINQUES 10 MÉS DE 30 ANYS DINS DEL MÓN IMMOBILIARI Tel. 977 57 31 36 agilitat i gestió immobiliària ULLDECONA
Carnisseria OLGA Major, 160 - Telèfon 977 72 04 64 ULLDECONA	Fusteria BOSCH, C.B. Avgda. Escoles, 5 - Tel. 977 72 11 37 ULLDECONA	RESTAURANT - HOTEL Bon Lloc Antigua Ctra. Vinaroz, s/n. Tels. 977 72 02 09 - 977 57 30 16
SOLISAN, S.L. Agente de Seguros MAPFRE C/. Sant Antoni, 28 - Tel. 977 72 03 37 43550 ULLDECONA (Tarragona)	PRODUCCIONS AUDIOVISUALS homs & navarro Fotografia publicitària Video corporatiu Spots per a televisió Tractament digital de la imatge Reportatge Social Plaça Berenguer IV, 2 1r Tel. 977 70 36 93 AMPOSTA	AGF AGF FÉNIX Mestre Hierro, 5 - Ulldecona - Tel. 977 72 00 48 AGENCIA SAUCH VILADOT - ASSEGUANCES
 BLOC PAPERERIA i REGALS Calvari, 52 Tel. 977 72 04 67 ULLDECONA	R. GRAU, s.l. FERRATGES PER A MOBLES Major, 104 - Tel. 977 72 06 87 - Magatzem: Ctra. Tortosa, s/n. Tels. 977 72 01 89 - 977 72 06 20 - Fax 977 72 11 15 43550 ULLDECONA (Tarragona)	 Forn de pa J. CASOLA C/. Murada de Dalt, 37 - Tel. 977 72 08 24 - ULLDECONA

Presentació de la Diada del Castell per part de la presidenta del CCR, Na Mª Cinta Caballer, acompanyada entre altres per l'Alcalde d'Ulldecona; membres del Consistori; Na Margarida Genera i el Comanador de l'any passat el En Ramon Miravall

CENTRE CULTURAL RECREATIVU

SETEMBRE-OCTUBRE 1999

Preu: 150 Ptes.

NÚM. 104

DIADA DEL CASTELL, FESTES MAJORS 1999

Í N D E X :

	PÀG.
- Editorial	2
- XXVIII Concurs Literari Sant Jordi	3-6
- I Concurs de Pintura Ràpida i XXVIII Concurs de Dibuix Ràpid	7
- Grans figures del Teatre	8-9
- Activitats del CCR a les Festes Majors...	10
- El desayuno	11
- Sobre l'auxili i la inducció al suïcidi en el nostre Ordenament Jurídic	12-13
- Tots Sants: un cop l'any, hom recorda la mort	14-15
- Novetats Filatèliques	16-17
- Orígen de la llengua castellana	18
- Gastronomia - Racó Poètic	19

Fundat l'any 1947

EDITAT AMB LA COL·LABORACIÓ
DE LA
DIPUTACIÓ DE TARRAGONA

DIRECTOR:

Josep A. Lázaro Puente

CONSELL DE REDACCIÓ:

Francesc Itarte Vericat
Josep Lluís Cabañas Vidal
Joan J. Roca Labernia
Núria Ausensi Estellé
Josep A. Lázaro Puente
Isabel Bobes Castell
Mª Cinta Caballer Meseguer

DIBUIXOS:

Joan Riba i Costes

NOTES:

- El Consell de Redacció agraeix totes les col·laboracions, però es reserva el dret de la seva publicació.
- Aquesta revista, no es fa responsable de les publicacions que no vagin signades pel Consell de Redacció.
- L'exclusiva responsabilitat del text publicat ve identificat per la seva firma.

Edita:

CENTRE CULTURAL I RECREATIU D'ULLDECONA
C.I.F. G - 43103332
Major, 147, 1r. - Apartat Correus 52
Tel. 977 72 11 66 - 43550 ULLDECONA
D.L.: T. 1.227 - 1982

Imprimeix:

C/. Migdia, 9 - Tel./Fax 977 57 31 60
43550 ULLDECONA (Tarragona)

Editorial

Setembre-octubre, tardor... Hem passat les festes quinquennals i estem ja a la meitat de les XVII Jornades de Teatre de Tardor. El temps passa volant i el Grup de Teatre assaja a bon ritme l'obra que presentarà en la cloenda de les jornades. Esperem que siga un èxit com va ser el I Concurs de Pintura Ràpida, malgrat la precipitada organització i la pluja (tan desitjada) que ens va acompanyar. Agraïm als 29 pintors de Catalunya i País Valencià la seua participació i a l'Ajuntament i a les empreses col·laboradores pel seu suport. El dinar a l'ermita, de veritable germanor entre pintors/es i patrocinadors, i el lliurament de premis va ser un bon final encara que passat per aigua i a les fosques.

I ja estem apropant-nos a la recta final de l'any. Com ja és tradició, aviat convocarem el Concurs de Pessebres a cavall entre el 1999 i el 2000. Menuts, mitjans i grans, animeu-vos a participar. No deixeu passar els Nadals sense preparar un pessebre per petit que siga.

Finalment us hem de dir que amb aquesta revista rebreu 100 ptes. de la Loteria de Nadal del CCR, del número 21.922. Compru-ne més i Bona Sort!

XXVIII CONCURS LITERARI SANT JORDI

Publiquem la redacció guanyadora de la categoria D, que no vàrem publicar a la darrera revista, per motius d'espai. Es recorda que els treballs no han estat corregits ni modificats, es publiquen tal com es van escriure.

CATEGORIA D

1er Premi:

ROSA PLA BEL

"L'ÚLTIM ADÉU"

Vaig obrir els ulls. Una pregunta interna, seguida d'una immediata resposta em van fer recordar on em trobava. Quantes hores havia dormit? Sincerament, no ho sabia, però només desitjava que fossin moltes. Haver dormit llargues hores representava que el camí que quedava per recórrer era més curt; dit amb unes altres paraules: que ja m'apropava. Potser era el neguit de reobrir el passat el què m'empenyia a continuar; potser les ganes de tornar de nou en la direcció que ara estava deixant enrera; en tot cas, què més donava! Sovint els desitjos de les persones queden lluny de l'activitat que aquestes mateixes porten a terme. Era el meu cas?

El monòton soroll que les primeres hores tant em molestava, s'havia esvaït de manera inexplicable. Tansols algun trontolleig més fort del comú arribava a fer-se notori per al meu cos que, encarcerat, volia sortir d'aquella gàbia. Em vaig assegurar a la llitera, incòmoda llitera, deixant penjar les cames, i vaig mirar per la finestra. «On devem ser?» Era aviat, dos indicis m'ho indicaven fefaentment: les persones que ocupaven el compartiment amb mi restaven dormint -una d'elles roncant fins i tot- i la llum del dia era pàlida, sense força.

Al trapassar el llindar de la porta i caminar en direcció cap al bar, el revisor em va donar els bons dies. «On som?» vaig precipitar-me a preguntar. Encara no m'havia ni tret les lleganyes dels ulls, encara no sabia si estava del tot i efectivament despert, però «necessitava» saber el què li preguntava. Esperava que fos, si més no, una vitamina per al meu cos. No fou així, precisament.

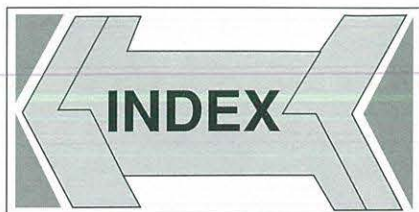
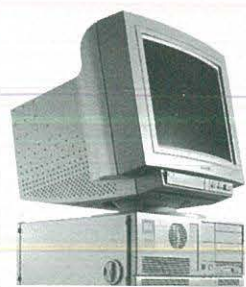
Secament, i amb un accent poc precís, respongué: «estem creuant el centre de França, aproximadament, ara

devem ser per Lyon. Pararem.» I marxà. A aquell home d'aspecte dur i feréstec tant se li'n donava arribar al destí final; sabia que després de l'arribada venia la sortida en sentit contrari: l'únic que canviaria seria la gent que ocuparia els vagons, els inacabables vagons, i el rol de les ciutats, doncs aquella en què havia nascut el primer tren ara representaria el destí anhelat pels passatgers, i al contrari. Però jo no em trobava en la seva condició. Aquella era la feina que de manera més o menys volitiva ell havia escollit realment, l'havia escollit? Podien haver persones que d'una manera no coercitiva escollíssin passar la resta dels seus dies en un indret tan impersonal com aquell?; però la meua presència allí no era per disposició pròpia, sinó escollida de manera inhibida.

Després d'un cafè vaig tornar al lloc que realment «havia» d'ocupar. Ja s'havien despertat. I és que a mi ja em sobtava que els ronyons d'aquelles persones, i l'espatlla, fossin tant resistents!

El panorama era clar: un home d'uns 50 anys -el què roncava-; la seva esposa, suposo; i la jove, que no m'aventuro a situar-la en cap edat concreta -tinc mal ull per a la gent jove, i tampoc li vaig preguntar-. Els meus compliments típics sí que es van fer efectius: el «bon dia» -desig aleatori tant típic com absurd-, la «bona nit» -ídem-, si de cas un «salut» o «jesús» seguit d'un estornut... i en alguna ocasió -poques- un somriure falsejat, denotador de pur compliment.

Sonarà a paradoxa si ara em defineixo com una persona sociable i amable, però es que les circumstàncies dirigien els meus actes, el meu comportament. El viatge era degut a una inesperada trucada de part de la meua tieta, resident en el meu poble natal, al centre de la Comunitat valenciana. De manera ràpida i sense gaires o ben poques explicacions m'havia «obligat» a desplaçar-me; no em va donar l'opció a fer-ho. Com sempre, va emetre una de les seves ordres imperants fent-me saber que el meu pare «estava molt greu». A una persona de 50 anys i escatx, li costa poc assimilar que el missatge encubert darrera d'aquella frase formal era si no una mort, sí un aproximament a la mateixa -desitjava amb forces que fos la segona opció!- i l'obligació a desplaçar-me no feia falta si es tenia en compte que era el meu pare, però vaig ser cautelós. La última cosa que volia era discutir per telèfon pels pocs escrúpols que tenia aquella dona a l'hora d'enunciar una desgràcia; de fet, sempre havia estat igual: sense coneixement ni formació de cap tipus havia tipificat

PRODUCTES I SERVEIS INFORMÀTICS

VENDA I PROGRAMACIÓ D'ORDINADORS
EQUIPS D'OFICINA
PROGRAMES A MIDA I STANDARD

Plaça Sales i Ferré, 14
Telèfon (977) 57 32 57 - Fax (977) 72 08 97
43550 ULLDECONA (Tarragona)

olivetti

SYSTEMS
PARTNER

PROGRAMES, REVISTES,
TARIFES DE PREUS, CATÀLEGS,
TALONARIS ALBARANS, FACTURES,
TAPES D'ANELLES,
I TOT TIPUS D'IMPRESOS
COMERCIALS I PUBLICITARIS

gràfiques
montsià

C/. Migdia, 9 - Tel./Fax 977 57 31 60
43550 ULLDECONA (Tarragona)

de manera clara el què és una persona vulgar.

Evitant tot viatge amb avió -el pànic que aquest em produeix m'ho impedia-, vaig sortir aquell mateix vespre en direcció al meu passat, al poble que era capaç de reobrir tots aquells records que tant clausurats semblen quan entremig s'interposen no tan sols kilòmetres sinó països. Era aquesta la conseqüència que en treia de tots els esdeveniments plegats: de la trucada; de l'enigma que amparava el meu pare; de la por, frenètica por, als avions; d'un bitllet sense garanties ni comoditats adequades a la meua situació socio econòmica per la immediatesa del mateix...

Guardaria les formes -li ho havia promés a la meua dona, i a mi mateix- i mentiria piadosament sobre l'estat de salut de la meua muller, excusant-la davant les mirades i comentaris de la gent del poble, i tornaria el més aviat possible. Era això últim el què em feia mantenir les forces per a continuar el viatge cap al sud.

Les relacions amb el meu pare mai van estar esplèndides; vam tenir èpoques de tot però tampoc s'interposava cap odi especial entre ell i jo; senzillament, indiferència. Des que la meua mare havia faltat tot havia estat diferent. L'ensorrament que li va produir i la impossibilitat de remuntar la seva vida sense ella es van tornar contra mi, contra el «culpable indirecte» de la seva mort, com sovint sé que m'havia nombrat. Ella va morir quan tornava de passar cinc dies, cinc inoblidables dies per ser els últims, a Estrasburg, amb nosaltres.

Em notava tant a faltar! El telèfon i les cartes -que mai li van mancar, per cert- la feien mantenir viva durant un any -potser més- però m'havia de veure, de sentir, de petonejar, com ella deia, per poder sobreviure quatre noves estacions. La situació i el temps lliure li permetien i, tot i saber que cada viatge li suposava un conseqüent enfrontament amb el seu marit, el meu pare, tenia la necessitat de realitzar-lo. La Nicole estava encantada amb ella!

Li dedicava el temps que podia, tot i la feina; igual que jo. Semblava extrany veure la sogra i la jove tan avingudes -els tòpics mai ens ho han mostrat així- tot i que, obeïnt el meu caràcter pessimista, sempre havia pensat que si era d'aquesta manera era perquè tansols compartien una setmana anual.

Veure la cara que se li ficava pel sol fet de poder jugar amb la nena; observar com se la mirava i el tracte que li feia; la llum que envaïa aquell rostre pel sol fet de compartir uns escassos dies amb la seva néta... veure tot això era el fonament per a demanar-li que tornés tan aviat com pogués a visitar-nos, tot i ésser-ne conscients dels entrebancs que havia de superar per a poder-ho fer efectiu. L'entrebanc principal i el més ferm: el meu propi pare. Una cosa sí que és certa malgrat la subtil acusació moral que el meu inestimable pare em destinava, mai me'n vaig sentir, de culpable. El sentit comú sempre em va fer veure que no existeix cap tipus de relació causal entre l'accident que l'avió va patir i jo mateix. Cauen avions i moren moltes persones en pocs segons arreu del món, i l'absurditat s'extralimita quan algú tracta d'enllaçar-hi a l'esdeveniment un responsable diferent de la companyia o la tecnologia en el sentit pur i dur.

Però no li vaig tenir mai en compte. El telèfon va continuar sonant provinient del centre d'Europa, les cartes mai li van mancar... però hipotecar tota la meua vida i la meua

família a canvi de tornar al meu país natal era massa pel resultat que sabia -n'estava segur- n'havia d'obtenir. La relació es va anar refredant paulatinament quan a l'altra part del fil telefònic no és que no trobava l'entusiasme i alegria de la meua mare -mai ho vaig esperar d'ell- sinó que ja no podia ni escoltar mers compliments -allò que durant tota la vida havia sabut representar tant bé-. En aquell moment van cessar les trucades des d'Estrasburg. Les que provenien d'Espanya s'havien vist mermades per la mort de la meua mare.

Se m'envidriaven els ulls; l'anyorança de la meua mare sempre em produïa la mateixa reacció. Dissimuladament em vaig fregar una mica per assegurar-me que no em rajarien les llàgrimes. Dubtava que la noia que tenia al meu costat es fixés amb el detall -ara llegia- i dubtava encara més que, si ho veia, li importés realment; però vaig preferir observar una estona el paisatge, esvaïnt els pensaments.

La monotonia es feia palesa quan miraves l'exterior; però molt més obvia es feia si fixaves la retina a l'interior d'aquell compartiment. El matrimoni suposat no hi era en aquests moments; encara que, tampoc és que ambientessin molt l'austeritat de l'indret. Un dia gris i fosc, la remor del tren, realitats que passaven ràpides als meus ulls... era tot el què podia extreure. Havíem passat ja Lyon i ens apropàvem cada cop més a Catalunya, però el paisatge no era encara el mediterrani; hauria d'esperar.

Què devien estar fent les dues dones de la meua vida? La Nicole, vaig mirar el rellotge: treballant; i conseqüentment, la petita amb la mainadera. Tots tres sols i separats, allunyats, però tan junts com sempre.

I la salut del meu pare? O pitjor encara: la vida, del meu pare? Una espurna d'esperança em feia pensar que encara ens podríem dir «adéu». Un adéu que potser -segurament- no arreglaria res, no canviaria les coses, però que podria arribar a donar una mica més de sentit al meu inesperat viatge. I és que de pare només n'hi ha un! Les evidents diferències ens havien arribat a separar, però mai l'avia exclòs del meu restringit àmbit d'estimació. El perquè era confòs i poc fonamentat potser, però «era el meu pare»; cap més explicació podia donar sentit a l'argument metafísic de l'amor que sentia cap a ell.

Sovint semblava inversemblant el veure que aquella persona que, juntament amb la meua mare, m'ho havia donat tot gairebé en aquesta vida, quedés ara -i desde feia temps- tant llunyana a mi. El seu caràcter, la seva manera inquisitiva d'actuar i viure, havia fet possible aquell distanciament. No volia amb aquest argument pueril exonerar-me de culpa ni responsabilitat moral, però tampoc desitjava autoinculpar-me per fets que la fluctuació de la vida m'havia portat.

Cursats els meus estudis amb un expedient acadèmic sinó brillant sí reconegut, el seu afany de poder i vanitat -i les meves ànsies per fer-ho, tot s'ha de reconèixer- ens van portar a tots plegats a decidir que no em limités a exercir acabada la llicenciatura, i que em fiqués a oposar per a esdevenir funcionari europeu. No és sinó una de les múltiples sortides que ofereix la Llicenciatura en Dret -que no vol dir sigui la millor- però sense oblidar el meu indissimulable favoritisme pel dret comunitari i en general pel dret internacional, era una de les millors possibilitats a escollir. Ens havíem informat que transcorreguts dos anys obligatoris d'exercici a Luxemburg,

es podia demanar l'excedència i retomar cap a l'estat espanyol, garantint-te una renda prou considerable, amb el conseqüent relaxament que aquesta produeix.

No els ho vaig prometre mai. Mai els vaig donar a entendre que marxava per a posar en marxa aquesta pràctica habitual en aquests tipus de funcionaris, la qual jo observava com una mera i llunyana possibilitat. Estimava aquesta branca del Dret, en la què m'hi sentia plenament realitzat; però no fou l'únic que vaig aprendre a estimar al centre del nostre continent.

Sempre m'havia costat molts esforços dirigir-me a una noia. D'aquesta premisa extreia la meua mare la informació suficient per a afirmar de manera taxativa que mai em casaria; s'equivocava. No va ser un adreçament directe perquè amb la Nicole ja existia una mica de relació -relació a nivell laboral exclusivament- quan vaig tenir que donar el primer pas, que no fou ni molt menys, decisiu. Era fàcil passar-me hores xerrant amb ella perquè sabia que, si en un moment donat l'ambient es feia més tens i tallant d'allò suportable, podia tirar mà al tema que ens unia, i alleugerir-nos així mútuament, reconduint la conversa cap on més convingués. Ens havíem conegut a les dependències administratives del Tribunal de les Comunitats Europees, on també ella exercia el càrrec de funcionària. Només veure-la, vaig endevinar la nacionalitat d'on provenia; aquells ulls tan negres, a joc amb els cabells, bruna de pell, i de figura esbelta i cuidada, em van orientar cap al sud del continent, concretament cap al Mediterrani, però les faccions expressives de la seva cara em conduïren directament i sense problemes a encaixar-la en alguna ciutat italiana.

Tot i la poca connexió que existeix entre els dos departaments en els què ens trobem, a partir d'aquell dia sempre trobava alguna que altre sentència o document per a portar-li, algú encàrrec o missatge per a comunicar-li, encara que fos francament una banalitat innecessària. Em produïa amargor el recordar-ho però era tard per fer els temps enera i canviar els esdeveniments: ella fou la que donà el pas perquè tot allò no quedés en una senzilla amistat. Quanta raó tenia la meua mare al no creure en mi per a aquests temes!

Vaig veure una fotografia que sempre portava a la cartera, la vaig mirar, i inconscientment li vaig somriure. A voltes em preguntava si aquell enamorament que patia era bo per a la salut, o potser era excessiu? No m'importava, havia vingut tard, era cert, però més ferm i dens del què normalment es manifesta.

Estava sol. Immiscuït en els meus pensaments ni me n'havia adonat de l'absència dels meus «acompanyants». Vaig mirar l'hora: les dues del migdia!!! Era impossible. Vaig agrair tant el ràpid viatge que les saetes del rellotge havien recorregut mentre jo recordava amb entusiasme mirades, imatges, olors i ambients que, per la seva intensitat, ja mai s'esborrarien de la meua memòria.

Vaig anar a dinar; tenia gana. Sort d'això, perquè aquesta fou l'encarregada de que no trobés tan roïns aquells aliments precuinats i freds que es van fer passar com a menú. El paisatge que es podia observar encara era objecte de la mateixa monotonia de paisatge d'interior, mancat del caliu que banya les costes, d'aquell sol declinat que, recordava, feia lluir el mar.

Però faltava poc per a arribar a Portbou, és a dir, per

sentir-me definitivament en terres catalanes. Aquest és un sentiment que ni s'abandona ni es perd amb el temps o la distància. Sí que s'apaivaguen les inquietuts juvenils que tant es manifesten a determinades etapes de la vida, sí que es minimitzen els radicalismes que en aquells moments trobes tan normals i evidents... però el sentiment de la terra on naixes i esdevens un home és quelcom que va amb l'equipatge quan marxes lluny de casa, que s'introdueix dins la maleta sense descuidar-te-ho mai. Sempre que podia, i sense succeir amb la freqüència que voldria, mirava TV3 i Canal 9 des d'Estrasburg a través del gran invent de la via satèl·lit; procurava mostrar-li fotografies dels Països catalans, i concretament de València, a la nena, així com alguna que altra paraula a fi de poder-li ensenyar algun dia, quan fos més gran, la llengua, perquè la pogués parlar. Però l'idioma del dia a dia, els canals televisius, la moneda, els documents i el llenguatge escrit en general, la feina, i sobretot les relacions amb els amics... No és difícil de fer comprendre la dificultat que tots aquests entrebancs suposen a l'hora de conservar la identitat valenciana, per molt d'esperit que s'inverteixi en la causa. Però semblava que el tornar feia reobrir molts records llunyans, i amb aquests els d'identificació amb la terra que anava a visitar.

Vaig mirar per la finestra, i el paisatge era canviant. Havíem abandonat l'austeritat del centre, i quelcom em feia denotar que ens apropàvem al mar. Ningú se'n pot fer a l'idea si no es viu! Més de vint anys observant durant llargues hores el mar que trencava enfront de casa mateix, per a passar a no veure'l més que de tant en tant, o quan visitàvem els familiars de la Nicole a Itàlia, o en esporàdics viatges com aquest a les terres catalanes. De vegades es feia inclús difícil, i més quan te n'adonaves que els teus companys ni el trobaven a faltar ni els importava no veure el mar durant anys! Suposo que és qüestió d'anyorança, en certa manera... El primer dels símbols identificadors que vaig trobar i recordava: la catedral de Girona, que encara que ràpidament, alguna cosa vaig poder copsar. I ja no és els monuments en si, sinó la vegetació, el clima que m'imaginava que devia fer fora d'aquella gàbia movidissa, l'ambient general, el color de la natura i del cel... era el global dels objectes i l'essència que no havia oblidat encara, el què em feien notar que, evidentment, em trobava a la meua terra.

Al cap de poques hores de passar la frontera, vam arribar a Barcelona. Ara tocava experiència nova: baixar del tren per esperar-ne un altre, i tornar-hi de nou! Fins i tot un fet tan ordinari com és el de fer transbord se'm va presentar com alicient, com a perfecta alternativa a quedar-me allí assegut, en aquell ambient persistent i dens del compartiment llitera.

El tren moria a la ciutat comptal, i ja desde la sortida inicial tenia una reserva amb un tal «Euromed» o similar, que es veu que era la novetat del segle. «Que amb molt poc temps vorejaria la costa mediterrània... Que era súper còmode... Que tenia tot de serveis i comoditats incomparables...». Vaja, que era fantàstic! No sé perquè, però en dubtava força, de la tecnologia espanyola; vaig tenir aquesta prudència. Però no, em van sorprendre. Només veure'l estacionat a l'andén una hora abans de la sortida prevista, ja em va impressionar. Més encara quan va començar a avançar i lluitar contra el temps, i tansols en tres hores i escatx va ser capaç de portar-me a la capi-

tal valenciana. Tantes hores que m'havia fet passar aquell «Estrella» per anar d'Estrasburg a Barcelona! Ara em feia encara més ràbia que quan havia arribat per fer el transbord.

Em vaig passar el viatge apegat al vidre, com un marrec que no ha viatjat mai amb el tren i no es pot creure que tot passi tan ràpid. Mirava el mar, el seu moviment, el trencar de les ones. Podia endevinar que a fora hi feia aïret; un aïret fràgil, vague. I els poblets anaven passant, ràpids i curts, dels què només en podies copsar el campanar al centre, i gairebé res si eren grans.

Vaig notar com frenava. «Ai, Déu meu, i què passa ara?» vaig pensar a l'acte. No ho vaig saber; tampoc estava el revisor per a preguntar-li-ho. Sé que vam anar una estona a marxa més lenta, i que paulatinament, va anar escurçant el pas. Mentrestant, vaig llegir: «Ulldecona», en una estació. Em sonava aquest nom. Aaa... ara. Ara me'n recordo. De jove, amb el grup de «Joves Cristians» del meu poble, hi vam anar un cop, o dos -no ho sé- a veure «La Pasión de Ulldecona». Recordo que em va agradar, tot i l'idioma. Ja és estrany, perquè per aquell temps, la llengua em condicionava les opinions sobre tot el què vivia.

Quedava molt poc per a arribar, i era fosc gairebé. Havia quedat que em vindrien a buscar amb el cotxe per a portar-me al poble. Havia estat a contravoluntat meva, que preferia molt més anar amb un taxi, però ja se sap... com sempre, tan insistents!

Va parar el tren. Aquell moment que quan iniciés el viatge, creus que mai arribarà. Quin mal de cames! I quina estació més preciosa tenim els valencians! Només deixar l'equipatge al terra i fer un sospir de cansat, ja vaig sentir la tieta Contxa que s'aproximava.

Petons, abraçades... i no parlar de xerrar. Així era ella. El seu fill ens esperava amb el cotxe a fora, mal aparcat. Va ser mitja hora de camí, però quina mitja hora! Ella xerrava, i jo anar pensant com preguntar-li si el meu pare era viu o no. De fet, si n'estés, ja m'ho hauria dit només veure'm, no? O a l'inrevés, si estés mort ja m'ho hagués comunicat. Ai, Déu meu... perquè no deia res aquella dona que no feia més que parlar i parlar de xafarderies sense sentit! Semblava que fés un recopil.latori de casaments, defuncions, i naixements desde feia no sé quants d'anys.

Vam arribar. Com estava de canviat! Cases noves, una plaça amb una font al mig, tots els carrers amb voreres amb rajola... semblava mentida que aquell fos el poble on tantes hores m'hi havia passat jugant amb la terra del carrer per asfaltar, veient passar carros -quan vaig marxar del tot, ja no- i fent fang, amb les mans brutes i tendres. Semblava mentida...

- On està? - vaig preguntar, tot d'una.
- Qui? - va fer la meua tieta.
- «Ai coi», vaig pensar per dins, però de seguida vaig dir: -el meu pare, qui ha de ser?
- A casa nostra. Com que no té ningú més...
No vaig dir res, no valia la pena.

Inversemblantment, però tenia il.lusió per veure'l. Al arribar, fou massa tard. I és que en la vida, és així mateix: un segon, i ja no tens temps d'acomodar-te. Un segon, que tan poc valorem quan la salut és ferma i la mort es desdibuixa lluny. Vaig entendre que ells no ho sabien abans de venir a buscar-me. Francament, un «adéu» no hagués

arreglat res. Potser li hauria donat una mica més de sentit al viatge, al llarg viatge que per ell havia fet. Estava confós.

Sovint penso que la reacció de desconcert que vaig tenir: el no dir res a ningú i marxar amb el rostre immòbil, la mirada clavada a l'infinit, perduda..., devia ser prou per a parlar-ne encara mig any després, i alimentar converses de curioses que feien cua a la carnisseria o peixateria. Tot gràcies a la tieta que ho devia explicar fil per randa.

Passejant per les roques, i acompanyat de la música del mar, un mar sòpit i lent, calmat, vaig poder acomiadar-me del meu pare, expressant-li tot el què m'hagués agradat dir-li abans de morir. Em sentia sol, i trist; ara les llàgrimes ja no rajaven seguides, però passejaven esporàdicament pel meu rostre, totalment moll i demacrat.

El tedi crepuscular, una mica somnambúlic, hi flotava. Una bufarada morta de vent de tant en tant; un silenci afinat, gairebé trèmul; olor a vaguetat; i la candidesa de l'ambient... tots m'acompanyaven en tan dolça amargor. No estava sol, tot i sentir-me'n, només que els meus «acompanyants» no em podien consolar. Immers en un absolut mutisme, vaig anar canviant d'escenari, fins arribar passejant a la casa on havia de passar el què quedava de nit. No podia esperar la sortida del sol assegut al port!

L'enterrament va ser a primera hora. Així ho devia haver volgut la tieta, que fou la què ho dirigí tot: un bon vestit per a acompanyar-lo a la mort; vetllat per gairebé tot el poble; plors, plors, i molts plors... (més dels què a un li surten espontàniament) i una caixa preciosa, m'imagino. M'en faig creus de pensar amb tota aquella hipocresia! Però l'entorn i el context ho requerien, era doncs necessari que així es complís.

En tornant del cementiri va venir el moment més dur. Vaig tornar a casa meua, on havia viscut la meua infància i juventut, i tot el món es va precipitar damunt meu. Records i més records es feien palesos al meu davant. Imatges banyades d'especial anyorança em venien tot d'una al cap, gràcies a una fotografia, un nom, o un racó de la llar. Es feia insuportable veure aquells espais tan buits de vida, i recordar com n'havien estat de plens!

Estava tot buit; tapats amb llençols blancs els mobles; ple de pols, i recobert de tristesa, una tristesa angoixant que feia l'ambient opresiu i irrespirable. Una fredor penetrant, pel temps que feia que no s'hi entrava, i per les circumstàncies del moment, feia evident una fugida ràpida d'aquell indret.

Encara vaig poder recuperar una fotografia vella del dia del casament dels meus pares, en blanc i negre, i els bordes menjats. La vaig agafar. No volia res més del què allí hi havia (la tieta estaria contenta) però això no m'ho podien privar.

M'emportaria els records, i l'anyorança... i deixaria enrera una vida que ja no m'atreia, que havia perdut el meu interès. I un poble que lluitaria per recordar-lo com quan tenia pocs anys, al costat dels meus pares.

El sol de migdia feia lluir els carrers i les cases, que jo observava desde la finestra de darrera del taxi que m'havia vingut a cercar puntualment. Cada cop més llunyanes, i a l'últim, només la figura del campanar es deixava entreveure. La llússor el mostrava pur i net als meus ulls, quedant com una imatge més de les que composaven l'album mental que d'aquell indret en guardaria per sempre més.

I CONCURS DE PINTURA RÀPIDA I XXVIII CONCURS DE DIBUIX RÀPID

El dissabte 4 de setembre, es van atorgar els premis d'aquests dos concursos organitzats pel CCR. És d'agrair la col.laboració del jurat qualificador, que aquest any estava format per:

- Narcís Galià Adell
- Joan Baptista Muñoz Querol
- José Córdoba Chaparro
- Toni Forcadell Vericat
- Pilar Salvador Bañeres
- Rosa Querol Vidal

Donem les gràcies a tots els participants, així com també a les entitats que d'una forma ho altra ajuden a la seua consecució.

Els premis concedits pel jurat qualificat, foren els següents:

PINTURA RÀPIDA

Modalitat Aquarel·la

- Primer premi: JORDI VERDÉS SANS, de la Sénia
- Segon premi: FEDERICO VALLS CERDÀ, de Vinaròs
- Tercer premi: FRANCESC PÜELL, de Sabadell

Modalitat Oli

- Primer premi: JOSÉ ARNAU BELÉN, de Meliana (València)
- Segon premi: ROSA FEBRER, d'Ulldecona
- Tercer premi: MANOLI SÁNCHEZ VASCO, d'Ulldecona
- Premi pintor local: EDUARD CALDUCH, d'Ulldecona
- Accèssit: MONTSERRAT SATRE BORRELL, de Móra la Nova

DIBUIX RÀPID

CATEGORIA A

- Primer premi: ANNA GRAU CAMPOS
- Segon premi: CARLES ROIG GUARCH
- Tercer premi: LIA DE LA ORZA GARCÍA

CATEGORIA B

- Primer premi: DAVID BOSCH SERRA
- Segon premi: MARC JUAN CAMPS CASTELL
- Tercer premi: ORIOL LÁZARO CASTELL
- Premi al Soci: NARCÍS PONCE CALLARISA

CATEGORIA C

- Primer premi: MARÍA PAREDES LÁZARO
- Segon premi: JAEL GRAU CAMPOS
- Tercer premi: ALVAR GRIÑÓ VALERO
- Premi al Soci: MARTA PONCE CALLARISA

CATEGORIA D

- Primer premi: JUDITH BOSCH SERRA
- Segon premi: LAURA ROIG GUARCH
- Tercer Premi: JOSEP OLLÉ SABATÉ
- Premi al Soci: ROSA SORIANO NOS

CATEGORIA E

- Primer premi: RUTH SABATER ROYO
- Segon premi: ENRIQUE CANALDA PASTOR
- Tercer premi: MONTSE GÓMEZ BADIA
- Premi al Soci: ESPERANÇA TEDÁN MIRALLES

CATEGORIA F

- Primer premi: NOEMÍ ROMÁN PALLARÉS
- Segon premi: SÒNIA LÁZARO CASTELL
- Tercer premi: MARÍA JOSÉ FORCADELL PERIS

Modalitat majors de 13 anys:

- Primer premi: FRANCISCO G. GALINDO, de Vinaròs
- Segon premi: MARIA SERRA GUARCH, d'Ulldecona

GRANS FIGURES DEL TEATRE

per PERE SANS

Qui no ha llegit obres de Molière?

Qui no ha vist o representat obres de Molière?

Qui més qui menys hem volgut gaudir del seu teatre, perquè ell va nàixer per al teatre i va viure per al teatre.

Si repassem la seua història, veurem que Joan Baptiste Poquelin, conegut més tard per Molière, essent ell molt jovenet va morir la seua mare a la qual tenia en gran estimació i el va afectar moltíssim. Per les causes que siguin, es va sentir més atret per la família de la seua mare i vivia o va voler viure més al costat del seu avi matern, Lluís Cressé, que dels Poquelin.

La família Cressé, encara que eren burgesos, tenia un gran caràcter i era d'uns gustos molt refinats, diferents dels Poquelin d'un tarannà més aburguesat i vivint una vida més realista en tot el que era món del negoci.

En els gustos refinats de l'avi Lluís Cressé, entrava també tot el que era teatre; tenia una gran afició al desenvolupament de les obres teatrals i donava un gran valor als actors que actuaven en aquell temps. Era tant el seu interès pel teatre que a l'Hotel Borgonya de París, que era el principal escenari d'aquell temps, hi tenia reservada una llotja on hi portava el jove Poquelin, i tan jovenet com era, ja estava molt atent a tot el que passava a l'escenari, disfrutant moltíssim de les representacions teatrals, així com amb les passejades per les fires de St. Germain i les Barraques del Pont Nou, on actuaven les companyies còmiques ambulants en tots els seus repertoris còmics; eren dies per passar-s'ho molt bé, ja que l'avi Cressé era un gran admirador i un apassionat per la comèdia representada per aquests actors. Potser al jove Poquelin li van servir per començar a conèixer un món nou per a ell i molt estrany, fins i tot m'atreveria a dir aventurer.

Podríem dir que allí va començar, si no la seua vocació pel teatre perquè era massa jove, sí la seua afició per a més tard ser una realitat social de la seua vida educativa.

I si ens n'anem al final de la seua vida, l'any 1673, quan tenia 51 anys, Molière mor represen-

tant la seua última obra de teatre i una de les més ben escrites, *El malalt imaginari*, en la qual interpretava el personatge d'Argant, potser també de les més ben interpretades, perquè l'actor estava agonitzant i interpretava l'agonia de la mort, la d'ell mateix. Si bé no va morir al moment que caïa el teló en acabar l'obra, sí al cap de poques hores al seu pis del carrer Richelieu de París amb l'única companyia de dues monges, les germanes Catalina i Esperança que venien tots els anys a demanar per als pobres durant la Quaresma i que ell els donava allotjament.

Molière, portat del teatre a casa pels companys que actuaven al grup, en la mateixa cadira en la qual representa la seua mort a l'escenari, en veure'ls tots espantats, els va dir: - Pareixeu tots molt preocupats, però si altres vegades m'heu vist igual o pitjor. Però va demanar un sacerdot i no un metge perquè desconfiava de tots i els va criticar en diverses obres de teatre; i mira el que són les coses de la vida -siga veritat o no- que va arribar primer el metge que el capellà. Anunciat que estava el metge per visitar-lo li va dir: - Digue-li que com que estic molt malament no el puc rebre.

Les monges es van quedar resant i Molière va morir.

El que no va vindre va ser el capellà, que avisat per Baron, jove actor a qui Molière havia servit com un pare i que durant un temps el va enganyar amb la seva dona Armande Bèjart -no obstant això els va perdonar als dos- que Molière s'estava morint, el capellà de l'església de St. Eustaquí de París, es va negar de molestar-se per un còmic i, a més, perquè havia escrit diverses obres com *L'avar*, *Don Joan o el convidat de pedra* i a sobre el *Tartuf*, amb el qual molts es van sentir ridiculitzats i aprofitant aquest descontent de la Germandat del Sant Sacrament apadrinada per la reina mare Anna d'Àustria intervén i aconsegueix prohibir aquesta última obra. Es van fer escrits burlant-se i amenaçant Molière per això Nicolàs Boileau-Despreaux, escriptor francès i històriograp, va enviar uns versos a Molière per ajudar-lo en acció recompensadora contra aquella colla d'envejosos retògrads que diuen:

"En va mil esperits envejosos
s'atreveixen, Molière, menyspreadorament,
a censurar la teva comèdia més bella;
la seva encisadora ingenuïtat
anirà, per sempre, en el decurs del temps
a gaudir a la posteritat.
Deixa grunir aquells envejosos,
ja poden cridar pertot arreu
que en va sedueixes el populatxo
i que els teus versos no tenen res de divertits.
Si tu sabesses agradar menys,
no els desagradaries tant".

Per fi Baron va trobar un capellà d'edat avançada, el pare Payssant, que assabentat del que passava, sense dubtar-ho gens, accedeix a anar-hi, i de pressa a pesar de la seua edat, però quan va arribar Molière ja era cadàver.

La segona és al moment de l'enterrament quan l'església es va negar a donar-li sepultura al cementiri catòlic o terra sagrada, perquè d'acord amb el ritual eclesiàstic de l'any 1646, estava prohibit a totes les persones considerades indignes com prostitutes, usurers, parelles que convivia sense estar casats, i aquí també entraven els còmics, si abans no havien fet una santa confessió. Per fi, després de moltes súpriques per part de la seua dona Armande Bèjart i altres, l'arquebisbe va accedir que se l'enterrés, però en secret i a deshora de la nit, en silenci al cementiri de St. Josep de París.

Es va dir que al cap d'un temps la tomba de Molière va ser profanada i les seues despulles tirades a la fossa comuna, lloc on s'enterraven tots els indesitjables. Què sabem de Molière si la major part de la seua història ningú no es va preocupar per conservar-la? Si la tomba va ser profanada i les restes tirades a la fossa comuna per indigne, tots els escrits originals van ser carregats en un carro i passejats per dependències oficials, i com que ningú es va voler fer càrrec d'ells, es van tirar a les escombraries o bé cremats. L'únic que es conserva són les obres escrites i editades en el seu temps i el que els historiadors, al transcurs del temps han pogut recollir dels que el coneixien o del que s'havia parlat d'ell per uns segons.

El 27 de gener de 1621, a la parròquia de St. Eustaquí de París, tenia lloc l'enllaç matrimonial dels que havien de ser els pares de Molière, Marie Cressé i Joan Poquelin. A les dues famílies se'ls coneixia com a comerciants tapissers, petits burgesos procedents de Beauvais capital del Oise famosa precisament pels seus tapissos i teixits i el 15 de gener de 1622 naixia Joan-Baptiste Poquelin, el que més tard havia de ser un geni conegut arreu del món per Molière, però com sempre passa, per desgràcia, amb la gent intel·ligent, poc reconegut i combatut per tots els aprofitats fins a la mort, fins i tot després de la seua mort, i és que l'enveja resseca la sensibilitat i destapa la caixa dels trons.

Segons algunes persones més pròximes a ell, Molière va ser víctima de la seua vida plena de fracassos personals i d'èxits. Només cal llegir les seues obres a adonar-nos com reflecteixen en el seu món interior, trobant en el seu treball la grandesa de la seua ànima i del seu esperit amb la qual ha sabut conquerir el món, tant a nivell literari com a nivell personal.

Segons altres, era l'autèntic literari de la farsa teatral; uns altres que ha estat el vertader pioner de l'humanisme modern i que ha influït moltíssim en molts escriptors, directors i actors de tots els temps; en aquest estil Molière és inimitable en les diverses obres teatrals que va escriure i el món no

l'oblida. Per això segueixen les cartelleres dels teatres estrenant les seues obres, perquè vulgues que no, guarden les seues virtuts i la seua màgia immortal.

Les obres de Molière amb les seues crítiques, són l'arma per poder lluitar contra els vicis, les falsedats i les hipocresies que imperaven en aquell temps i també en aquests, però ho feia de tal manera que les lluites que podien acabar en mal feia acabar en bé. Pensem que les seues obres sempre posen a la llum els vicis i les debilitats de les persones, per això va ser combatut. La gran novetat seua era que procurava divertir a tothom amb la unió del riure i el pensament.

Una vegada un espectador durant la representació d'una obra va aixecar-se i va dir: "Avant Molière, això sí que és una veritable comèdia i saber-la representar".

Goethe va dir: "Quin gran home, Molière i quina ànima tan gran"! Sí, és la paraula que deu emprar-se per a ell. Era una ànima pura. En lloc hi cap res d'amagat i desproporcionat. I quina grandesa!

El 1664 Joan-Baptiste Poquelin assumeix per primera vegada la direcció de la companyia de teatre amb el sobrenom de Molière i com tots els principis no li van anar massa bé. Durant el 1655 comença a escriure les seues obres teatrals; va morir el 1673. En aquests 18 anys, va escriure 31 obres i les va estrenar totes, interpretant en la majoria alguns dels personatges.

Les obres més conegudes i potser les de més èxit són: *Les precioses ridícules*, 1659; *L'escola dels marits*, 1661; *L'escola de les dones*, 1662; *Don Joan o el convidat de pedra*, 1665; *El metge a garrotades*, 1666; *Tartuf o l'impostor*, 1664-69; *L'avar*, 1668; *Les saviondes*, 1672; *El malalt imaginari*, 1673.

França no es va portar bé amb Molière quan vivia i va tardar molts anys a reconèixer el seu mèrit, perquè si bé va ser moltes vegades aplaudit, quan va poder, el va rebregar per les cotes més baixes, lloat, però sempre molt discutit, les seues obres molt ben escrites però de vegades prohibides i els seus escrits plagiats, però es pot dir que quasi tots perduts.

Per fi, l'Acadèmia Francesa, en una sessió d'homenatge a Molière va prendre l'acord que una escultura del seu bust adornés el saló d'actes de la corporació. I es va complir el novembre de 1778, segons un ofici cursat pel secretari Jean-Baptiste le Rond d'Alembert, enciclopedista i filòsof francès. Pocs dies després, l'Acadèmia va elegir, també per unanimitat, entre les presentades, la següent inscripció, de la qual era autor Elie Saurin, teòleg protestant francès i que figura a la mateixa escultura-bust.

J.B. Poquelin de Molière 1778
Res falta a la seua glòria
ell faltava a la nostra.

ACTIVITATS DEL CCR A LES FESTES MAJORS

Quinquennals '99

Pubilla del CCR i acompanyants el dia de l'Ofrena de flors a la Verge de la Pietat

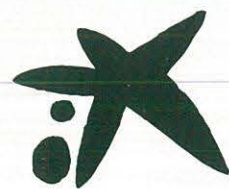
Diada del Castell. Parlament del Comanador d'aquest any, Josep Castell

Autoritats i jurat qualificador en el lliurament de premis del I Concurs de Pintura Ràpida

Carrossa del CCR al seu pas per la Plaça de l'Església

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS DE BARCELONA

CUIDAR LA ALIMENTACIÓN ES CUIDAR LA SALUD: EL DESAYUNO

por RITA SOLER MÁRQUEZ
Farmacéutica

Actualmente nadie discute la importancia de adquirir unos hábitos adecuados para practicar una alimentación sana, suficiente y equilibrada, siguiendo los consejos de las personas que trabajamos en el campo de la nutrición.

Los efectos positivos o negativos de nuestra alimentación tendrán repercusión, más tarde o más temprano en nuestra salud. La primera ocasión para mejorar nuestros hábitos alimentarios nos la ofrece evidentemente el desayuno.

Existe la tendencia generalizada de considerar el desayuno como una comida sin importancia, de la que incluso se puede prescindir. No obstante, y paradójicamente, el desayuno responde a una necesidad evidente que, posiblemente, no se repita durante el resto de la jornada: **reponer las reservas gastadas durante 10 ó 12 horas de ayuno**. Porque hay un hecho que no debemos de olvidar. Durante el sueño nuestro cuerpo descansa, pero el funcionamiento del corazón, la respiración, el mantenimiento de la temperatura corporal y otros procesos vitales del organismo consumen energía. Esta energía es aportada por una pequeña reserva de glucógeno concentrada en el hígado, el cual se transforma en glucosa.

Así, el sueño reparador ha producido un gasto en nuestras reservas de energía, el cual puede incrementarse si prolongamos el ayuno 2 ó 3 horas más, mientras el cuerpo ya está en activo, o efectuamos un desayuno insuficiente. En tales circunstancias, el contenido de azúcar en sangre bajará considerablemente, produciéndose el fenómeno denominado hipoglucemia, el cual produce fatiga y dificulta la capacidad de concentración.

El cerebro, depende para su función, de un aporte continuado de glucosa, aproximadamente 140 g/día. Este aporte continuado se hace difícil cuando una persona pasa más de un cierto tiempo sin ingerir alimentos. Ésta es una de las razones por las que las funciones cerebrales pueden verse afectadas cuando no se desayuna. Prescindir del desayuno es una mala costumbre. A media mañana, aquellos que no han desayunado son menos eficientes, o están menos atentos al trabajo. El 69% de la población española efectúa un desayuno deficiente, el 13% desayuna correctamente y un 18% lo hace en demasía. El grado de deficiencia es mayor entre las mujeres que entre los hombres y aumenta con la edad del individuo.

El desayuno debe de aportar como mínimo el 20 % de nuestras necesidades diarias de energía, y además debe de incluir todos los nutrientes necesarios

rios y en las proporciones adecuadas para mantener una alimentación equilibrada.

Existen unos alimentos, que por sus características, son especialmente adecuados para el desayuno. Así, por ejemplo, debido al largo período transcurrido desde la última comida, es decir, la cena, son especialmente indicados en el desayuno los nutrientes con menor capacidad de ser almacenados en nuestro organismo, como los hidratos de carbono, las proteínas y las vitaminas del grupo B y C. Igualmente, y dado que, según nuestros hábitos, en las demás comidas hay pocos alimentos con un aporte de calcio importante, el desayuno constituye un momento adecuado para cubrir esta necesidad. Por lo tanto, en todo desayuno deben estar presentes alimentos que proporcionen, principalmente, los nutrientes citados. Por ejemplo: LECHE, YOGURT o QUESO, por su aporte de calcio y proteínas; PAN o CEREALES por su riqueza en hidratos de carbono y vitaminas del grupo B; alguna FRUTA FRESCA o ZUMO por su aporte de vitamina C. También los productos derivados del cacao, como el chocolate, son interesantes para el desayuno por su valor energético. También el café juega un papel importante en el desayuno ya que, si bien su valor alimenticio es prácticamente nulo, sus propiedades tónicas ayudan a poner el organismo en marcha. Creo, que tras todo lo expuesto, se comprende que tomar apresuradamente un café con leche, solo o acompañado, de una ínfima cantidad de alimento sólido, no es desayunar ni suficiente ni correctamente. Esta comprensión ayudará a modificar nuestra actitud y muy especialmente valorar la importancia de crear unos buenos hábitos alimentarios en el niño. En resumen podemos decir que:

Que hay, que modificar los hábitos gradualmente. Evitar las cenas excesivas; se descansa mejor y se despierta con más apetito. Piense en el desayuno como una comida más, que ha de ser pensada y planificada. Componga el desayuno con aquellos alimentos que le puedan ser mas apetitosos. Levántese un cuarto de hora antes; la sensación de sueño será la misma. Procure que los niños duerman las horas necesarias; despertarán de mejor humor y tendrán el tiempo necesario para desayunar.

SOBRE L'AUXILI I LA INDUCCIÓ AL SUÏCIDI EN EL NOSTRE ORDENAMENT JURÍDIC

per SANTI SANS GRAU
Advocat

Hi existeix des de fa temps en l'opinió pública un debat intens sobre la legalitat del fet de morir o d'ajudar a morir dignament. Sobre aquest tema, ens trobem a la nostra societat amb defensors de dues postures contradictòries.

La primera, interpreta que la llibertat és un bé que es situa per sobre de la vida. D'aquesta manera, es defensa que el pas de l'Estat liberal a l'Estat social i democràtic de Dret no comporta la discriminació dels drets individuals a favor dels col·lectius, i no implica la conversió de l'home en un simple instrument social.

Com pregonava Kant, amb les majors de les rotunditats possibles: l'home és un fi en si mateix, i sota cap concepte és susceptible d'instrumentalització. El titular de la vida és l'únic ésser capaç de decidir si prefereix continuar vivint o pel contrari morir. Si el subjecte és el que expressament ha decidit morir, l'acció no s'ha de castigar.

La segona postura, interpreta, que la vida es troba per sobre de la llibertat, i que cap persona no pot decidir sobre la seva mort, ja que es tracta d'una decisió que per naturalesa no es pot assumir. D'aquesta forma, el suïcida ha d'ésser un mal que el dret ha d'evitar sempre, penalitzant qualsevol conducta que origini o ajudi a originar el suïcida. En aquesta línia es troba la religió predominant.

Examinant ja el nostre ordenament jurídic, cal definir primer de tot què és el suïcida. El suïcida és la mort voluntària d'una persona amb plena capacitat de decisió.

En dret penal ens trobem amb dues figures delictives o típiques:

1ª.- Auxili al suïcida. Inclou tots aquells comportaments que afavoreixen la mort, executant-la, és a dir, cooperant en la mort, però sense produir-la directament. Aquesta cooperació pot realitzar-se tant de forma activa com de forma passiva. Per exemple, la cooperació activa constituïria la conducta d'aquella persona que proporciona al suïcida el verí; pel contrari, la cooperació pasiva, constituïria la conducta d'aquella persona que no li proporciona al suïcida que ja ha ingerit el verí, el seu antídoto, o que no li provoca el vòmit.

L'article 143 de la Llei Orgànica 10/1995 de 23 de novembre del Codi Penal, castiga amb pena de presó de dos a cinc anys al que col·labori amb actes necessaris al suïcida d'una persona, i pena de presó de sis a deu anys, si la cooperació arribés fins al punt d'executar la mort.

En tot cas, el mateix article també preveu que si hi ha petició expressa, seriosa i inequívoca de la persona, en cas que aquesta tingui una enfermetat greu que el porti a la mort irremediament, o que li provoqui greus patiments permanents i difícils de suportar, serà castigat amb la pena inferior en grau a les anteriors.

2ª.- Inducció al suïcida. Es tracta de la influència directa que es fa sobre la víctima per a que es suïcida. És necessari que la víctima no hagi decidit ja per ella mateixa portar-ho a terme, i ha de tractar-se d'un actuar positiu, moral (no material, ja que constituïria una cooperació o execució), i eficaç.

L'article 143 de la Llei Orgànica 10/1995 de 23 de novembre del Codi Penal, castiga amb pena de presó de quatre a vuit anys aquesta conducta.

SOBRE L'AVORTAMENT DE L'EMBARAÇ EN EL NOSTRE ORDENAMENT JURÍDIC

També en aquest tema ens trobem amb dues postures clarament contradictòries.

La primera defensa la penalització de tot tipus d'avortament, i afirma que s'ha de donar una protecció màxima i absoluta, sense concessions, a l'ésser humà, des de la seva concepció. En aquesta línia es troben els postulats de la religió catòlica.

La segona ens diu que l'avortament és l'exercici legítim d'un dret que correspon única i exclusivament a la mare. La consideració de vida humana, començaria en el moment del naixement, sense que hagi d'existir cap protecció penal extensible a un moment anterior. Segons aquesta postura, el fetus no és res més que una part de la panxa de la mare, i és aquesta la que deu decidir entre avortament o maternitat.

El nostre ordenament jurídic, es troba en un terme que podríem qualificar de mig, en el que es penalitza de sortida l'avortament, però on hi caben una sèrie d'excepcions.

Es pot definir l'avortament com a tota interrupció de la gestació que provoca la destrucció o la mort del fruit de la concepció.

A efectes penals solament es considera avortament el que s'efectua voluntàriament, i solament quan suposa la destrucció d'una vida en formació. És per això que no pot considerar-se com a avortament, en termes penals, la mort del fetus per causes naturals.

El nostre Codi Penal (Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre), preceptua i penalitza les següents condutes:

1ª.- Article 144: El que provoqui l'avortament a una dona, sense el seu consentiment serà castigat amb la pena de presó de quatre a vuit anys i inhabilitació especial per a qualsevol professió sanitària de tres a deu anys.

2ª.- Article 145: El que provoqui l'avortament a una dona amb el seu consentiment, fora dels casos permesos per la Llei (art. 417 bis de l'antic Codi Penal), serà castigat amb la pena de presó d'un a tres anys i inhabilitació especial per a qualsevol professió sanitària d'un a sis anys.

La dona que provoqui el seu avortament o doni el seu consentiment a que altra persona li ho faci, fora dels casos permesos per la Llei (art. 417 bis de l'antic Codi Penal), serà castigada amb la pena de presó de sis mesos a un any i multa de sis a vint-i-quatre mesos.

3ª.- Article 146: El que provoqui l'avortament a una dona per imprudència greu, serà castigat amb la pena d'arrestament de dotze a vint-i-quatre caps de setmana, Si l'avortament fóra provocat per imprudència professional, també es castigarà amb inhabilitació especial per a qualsevol professió per temps d'un a tres anys. La dona en aquest supòsit, no serà castigada.

Les excepcions previstes per la Llei, són les regulades a l'article 417 bis de l'antic Codi penal (Decret 3.096/1973, de 14 de setembre), no derogat per l'actual, que acull

una despenalització parcial d'acord amb un sistema d'indicacions.

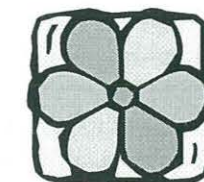
Així, ens diu, que no serà punible l'avortament practicat per un metge o baix la seva direcció en centre o establiment sanitari, públic o privat, acreditat i amb consentiment de la dona, quan es doni alguna de les següents circumstàncies:

1ª.- Quan sigui necessari per evitar un greu perill per a la vida o salut física o psíquica de la mare, i així consti en un dictamen fet amb anterioritat a la intervenció per un metge de la especialitat corresponent, diferent d'aquell que ha de practicar o dirigir l'avortament. En cas d'urgència, per existir risc vital per a la mare, pot prescindir-se del dictamen i del consentiment.

2ª.- Que l'embarç sigui conseqüència de violació, sempre que es practique dintre de les dotze primeres setmanes de gestació, i la violació hagi estat denunciada.

3ª.- Que el fetus hagi de nàixer amb greus malformacions físiques o psíquiques, sempre que es practique dins les vint-i-dues setmanes de gestació i que el dictamen, expressat amb anterioritat a la pràctica de l'avortament, sigui fet per dos especialistes de centre sanitari públic o privat, i diferents a aquell que ha de practicar o dirigir l'avortament.

FLORETES

Em feu venir la dolçor als ulls!

Em pensava haver estat al cel, però no!

Em sento com mai: Sóc vostre!

En passar, sou tot música!

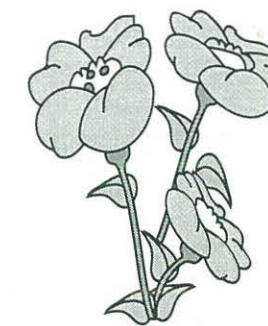
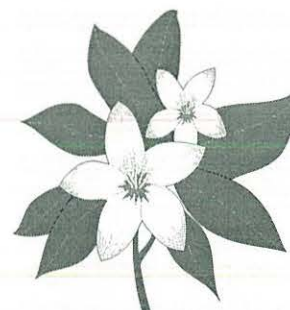
Encara no us he parlat del que sé fer!

És dolç sentir-la vostra presència!

És el primer cop que no sé què dir!

És impossible somiar-ho millor!

És inútil pensar que esteu sola!

Tots Sants: un cop l'any, hom recorda la mort

per PERE POY

Els esdeveniments, tal com han estat organitzats aquesta temporada, han disposat que enguany em prepare per reviure la diada de Tots Sants sota el record de la mort passada d'un conegut força jove i dinàmic, protagonista d'una activitat política del tot intensa (i a la millor meteòrica): Gregori García, de Creixell. Havia tingut l'oportunitat de compartir-hi taula de resultes de les reunions organitzades per la Plataforma per la Llengua a l'antiga seu de l'Omnium Cultural de Tarragona. Bé que distanciats des del vesant ideològic i en la manera d'enfocar el catalanisme, coincidíem sense recances a l'hora de potenciar el diàleg per tal de rebaixar les diferències i evitar els enfrontaments; analitzat amb perspectiva, crec que vam avançar gràcies a l'esforç de cercar punts de comparança que ens acostessen quan preteníem de moure la societat. De fet, mai no hauria pensat que elaboraria un elogi en la seua memòria, i ni tan sols estic segur que les paraules deixades enrere resumisquen amb un grau de fidelitat mínimament acceptable el que va ser una relació prou dilatada i, doncs, en un cert sentit, rica: res no es pot valorar amb tanta síntesi.

La mort concreta d'una persona amb la qual hom havia establert relacions —i més encara, la mort d'un amic, d'un familiar o simplement d'una persona estimada— contribueix en alguna mesura a replantejar-nos, si no l'existència en si el seu sentit. Sóc de la convicció que la diada de Tots Sants, pel que té de contacte amb el món dels difunts, hom l'hauria d'aprofitar per reflexionar sobre el significat d'una vida sotmesa als capricis d'una mort segura. Tot ésser viu desenvolupa la seua existència damunt una plataforma d'equilibri inestable, car la mort és imprevisible. En concret, l'home procura d'oblidar que al capdavant ha de morir i d'aquí en deriva una educació que considero errònia. Com a conseqüència de les meues afirmacions anteriors i també, dels mots recollits en aquella conferència pronunciada amb ocasió de les VI Jornades de Cultura Catalana d'Ulldecona el 1998 (*La vida i la mort en el "Cant espiritual" de Joan Maragall*), alguns lectors fidels hauran entès que la mort m'obsessiona a bastança. Reconegut aquest interès de part meua, se m'han de permetre almenys tres consideracions: tots i cadascun dels hòmens, sense excepció, s'obstinen a donar voltes al tema de la mort, conscients que es tracta de l'única realitat segura, motiu pel qual entretenen el pensament amb d'altres afers i cauen en l'engany d'apuntar-se a la moda que la mort afecta el proïsme i no un mateix. Bo i aprofici-

tant el fet puntual que em mou i la proximitat de la festa dels difunts, avui em proposo de parlar de la mort i més que de trobar-ne el desllorigador, de l'embolcall amb què se'n presenta. En funció de la nostra definició, la vida mateixa adquirirà una importància determinada, de tal manera que el posat de les nostres accions diferirà substancialment del de les persones que li hagen donat un sentit diferent.

En els nostres dies —en què, siga dit de passada, l'escepticisme gaudeix d'un bon nombre de seguidors—, n'hi ha que manifesten que la possibilitat de l'existència humana es redueix a la vida terrenal; no hi ha vida futura. Aquesta teoria presenta l'aval de pes que ningú dels qui som al món no disposem d'un informe dels esdeveniments ocorreguts amb posterioritat al decés; no hi ha proves empíriques que la mort esdevinga el pas a una vida eterna que, llavors, donaria consistència a la vida terrenal. Si bé no existeix un informe *post mortem*, la prova més eficient que la vida es desenvolupa en uns paràmetres merament terrenals fóra el sentit comú: la vida és un instant emmarcat pel buit i per tant, que cal aprofitar al màxim, perquè la mort ho acaba tot. No cal dir que no deixa de ser una opinió respectable la dels qui neguen qualsevol transcendència futura. Com aquests, els antics que ens precedeixen es manifestaven contraris a efectuar concessions que situessen el sentit últim de la vida més enllà dels límits lògics de la temporalitat i la terrenalitat. El llibre clàssic per excel·lència, la *Iliada*, s'enceta amb uns versos que precisament lamenten el declivi de l'ànima cap a una espècie d'infern —la mort— un pic separada del cos. La mort és intuïda en qualitat de condemna terrible, idea a la qual manta vegada ens acostumen els poetes grecoromans: "nox est perpetua una dormienda" (dormirem una nit perpètua), va deixar escrit Catul. La tendència acceptada antigament no implica que hi haja uns pensadors que es desmarquen de creure que l'home és totalment mortal: la introducció dels cultes òrfics a la Grècia clàssica va facilitar l'assentament de la idea vaga que l'home es basteix sobre la dualitat de cos i ànima, alhora que va acceptar-se la immortalitat de l'ànima, friso per retrobar l'estat ideal de què ha estat negada. Pitàgores, Plató i Aristòtil es trobarien en aquesta

línia de pensament, responsable al final que el gran entrebanc de la metafísica occidental no siga el fet de postular una transcendència a l'ànima, sinó d'escindir el conjunt humà en dues realitats: cos i ànima.

Aprofitant les petites al·lusions a l'antiguitat, vull fer notar que, de totes les concepcions descabellades durant el període de les civilitzacions clàssiques, la que considero més didàctica és l'egípcia ja que planteja la mort en uns tèmens molt humans. Abans de parlar-ne, he de recordar el respecte egipci cap a la mort, manifestat a través d'unes construccions immenses, les piràmides. L'afany dels egipcis els porta a simbolitzar els diferents aspectes de l'existència emprant animals, i la mort apareix representada mitjançant la fràgil palometa. A banda d'un revestiment estètic magnífic i d'un gust exquisit, el símbol desvetla la creença matisada que el decés contribueix la sortida del capoll: l'alliberament, la desaparició del contorn que encotilla l'home que viu en un món empobridor, limitat i empenyorat a la foscor. L'esplendor de la palometa posa en solfa que el trànsit cap al més enllà es configura en qualitat d'oportunitat per contemplar la vida en tota la seua riquesa. Modernament, he trobat aquest caràcter definit amb tèmens semblants: n'hi ha que afirmen que la mort guarda similituds amb el procés de netejar la pols a un moble vell a fi de mostrar-lo majestuós de nou. Maragall —que se sent corprès sobre manera per l'angoixa vital de saber-se mortal— apunta l'efecte embellidor que la mort exerceix sobre el qui se sotmet al seu influx: "Ai, la Mort, i que n'ets d'embellidora!"; així com conclou que es tracta d'un procés pel qual té lloc una obertura dels sentits comparable a una segona naixença: "Sia'm la mort una major naixença!".

Una altra cosa —ja diferent— és que cadascú accepte o no la idea que la mort constitueix el trànsit cap a una eternitat que contribueix a donar consistència a la vida terrenal: la mort pot ser l'oportunitat d'assolir una visió completa de l'existència prèviament a l'anihilació total. A les antípodes d'aquest anorreament, hi ha el pensament desenvolupat a l'empara de la doctrina dels cristians, ponderada per mi de resultes d'una riquesa simbòlica i expressiva que sobrepassa, de bon tros, les conceptualitzacions anteriors. Sens dubte, el cristianisme assenta les bases del seu pensament en el postulat que Pitàgores havia intuït i Plató i Aristòtil consolidat amb certa traça. Però el cristianisme va més enllà d'escindir l'home en dues parts, de salvar l'ànima de la mortalitat i de plantejar una recerca continuada de la felicitat, la qual se situa en l'estadi ideal i sota la protecció de la divinitat. L'estudiós no pot negar que la irrupció ferma del fenomen cristià té un resultat revolucionari que modifica sensiblement la llengua i els costums dels darrers se-

gles de l'imperi romà; encara, canvia la perspectiva des de la qual cal entrar a valorar la vida, la mort i la dualitat humana. Sense desempallegar-se de l'escissió de cos —fang modelat per Déu— i ànima —alena divina—, anuncia la resurrecció del conjunt i salva el cos de tornar a caure en desconsideració, cosa impensable en aquell moment. Igualment, sense deixar de costat l'efecte purificador de la mort, l'explica com a trànsit gens il·lusori cap a l'eternitat en Déu, emprant la imatge més bella que potser ens han atorgat: l'ocasió de veure'ns tal com som realment, tal com Déu ens contempla a cada moment. A còpia de filar un cos doctrinari fortament cohesionat, a l'hora d'explicar la naturalesa humana, el cristianisme posa de manifest una riquesa que, deixant de racó posicionaments subjectius, no està de més de reconèixer-li.

L'experiència interior contribueix que aculla el sentiment que la vida no es limita a un instant puntual, sinó que té el seu fonament en una transcendència futura a la qual s'accedeix a través de l'extinció temporal i terrenal. Mai no he estat temptat a venerar la mort a l'estil dels romàntics, el to grandiloqüent dels quals —perquè el lector se'n faça càrrec— enceta la literatura de terror que, amb l'arribada del cinema, ha originat un seguit de productes bastant popularitzats: l'any passat, per exemple, una pel·lícula dolentíssima amb un èxit desmesurat va ser *Halloween 20*. Malgrat que, en el sentit físic de l'expressió, no ha mort gaire gent del meu voltant, mentre he estat criatura, l'he temuda a bastança, atès que en penja l'enganxina del desconegut; de més a més, el misteri que l'envolta ha servit tothora per esporuguir una canalla que rarament es desprendre de la influència nociva de l'atavisme adult. La nostra societat n'equivoca en sentit, adés religiós, ara laic, quan obstaculitza qualsevol educació que s'atrevisca a abordar l'afer que la mort arriba sense remei: "de nostra vida treu el fil", recorda el bell poema mallorquí. Una rondalla romàntica de Bécquer (*El monte de las ánimas*) em va de mostrar que el traspàs s'ha de respectar per la seua importància i ensems, no s'ha d'intervenir quan aquest apareix; Maragall, afavorit per la derivació romàntica finisecular, va concloure que la mort s'ha de rebre amb la solemnitat que mereixen les grans ocasions; he interioritzat aquells mots afinats per Yourcenar en la boca d'Adrià perquè aquest emperador afirmés el seu propòsit d'entrar-hi amb els ulls oberts: desitjo entrar a la mort amb plena consciència del fet, encara que implique de rebutjar el pal·liatiu constant i mordaç d'una droga.

perepoy@hotmail.com

Pere Poy estudia filologia catalana

COL·LECCIONISME

Secció Filatèlica

Mesos juny/setembre

FILATEM - UNIVERSIADA 1999

Fecha de emisión: 18 de Junio de 1999.
 Valor: 185 pesetas.
 Papel: Estucado engomado y fosforescente.
 Estampación: Huecograbado.
 Tamaño del sello: 28,8 x 40,9 mm.
 Tamaño de la hoja bloque: 105 x 78 mm.
 Dentado: 13 3/4.
 Tirada: 1 millón.

La ciutat de Palma de Mallorca ha acollit, del 18 al 26 de juny, la V Exposició Nacional de Filatèlia Temàtica i del 3 al 13 de juliol els Jocs Mundials Universitaris d'Estiu. Amb motiu d'aquests dos esdeveniments s'ha emès un full bloc conjunt, que reproduïx l'edifici de la Llotja amb la mascota i logotip de la FISU i un segell amb el logotip de la Universiada Palma 99.

IV CENTENARIO DE LA DEFENSA DE LAS PALMAS DE GRAN CANARIA

Fecha de emisión: 25 de Junio de 1999.
 Valor: 70 pesetas.
 Papel: Estucado, engomado, mate y fosforescente.
 Estampación: Calcografía y offset.
 Tamaño del sello: 40,9x28,8 mm.
 Dentado: 13 3/4.
 Tirada: 1,5 millones.
 Pliegos: 50 sellos.

Aquest any es compleix el IV Centenari de la Defensa de Les Palmes de Gran Canària, davant l'armada holandesa, motiu pel qual s'ha emès un segell commemoratiu que reproduïx aquesta efemèrides, segons gravat realitzat per De Bry en el segle XVI i l'escut de la ciutat.

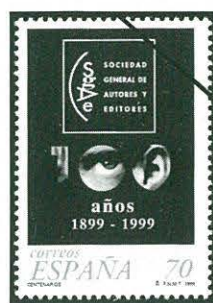
PARADORES DE TURISMO

Fecha de emisión: 2 de Julio de 1999.
 Valor: 35 pesetas.
 Papel: Estucado, engomado y fosforescente.
 Estampación: Huecograbado.
 Tamaño del sello: 28,8 x 40,9 mm.
 Dentado: 13 3/4.
 Tirada: 1,5 millones.
 Pliegos: 50 sellos.

La segona emissió de la sèrie Paradors de Turisme d'Espanya, està dedicada aquest any al recentment inaugurat parador de Cangues d'Onís, en el principat d'Astúries. La restauració i adequació del convent s'ha realitzat respectant les construccions existents. El segell reproduceix la imatge de l'exterior del conjunt.

CENTENARIOS

Fecha emisión: 12 de Julio de 1999. Valor: 35, 70, 70 y 150 pesetas.
 Papel: Estucado, engomado y fosforescente.
 Estampación: Huecograbado.
 Tamaño del sello: 28,8 x 40,9 mm. y 40,9 x 28,8 mm.
 Dentado: 13 3/4. Tirada: 1,5 millones. Pliegos: 50 sellos.

La sèrie Centenaris, en aquesta ocasió està formada per quatre segells. El segell de 35 ptes. commemora el VIII centenari de la vila de Balmaseda. El segell reproduceix el Pont Vell de la vila, pont medieval del segle XIII i pas obligat en l'antic camí de Castella. El primer dels segells de 70 ptes. commemora el centenari de la Societat General d'Autors i Editors que va néixer a Madrid l'any 1899. El segell reproduceix el logotip que per aquesta celebració s'ha realitzat.

El segon segell de 70 ptes. commemora el centenari del naixement de Carles Buigues i Sans, enginyer conegut mundialment pels projectes i realitzacions de fonts lluminoses arreu de tot el món. Entre totes elles destaca la de l'Exposició Universal de 1929 a Barcelona. El segell de 150 ptes. commemora el 150 aniversari de la comissió de "La Carta Geològica de Madrid y General del Reino".

IX CENTENARIO DE LA MUERTE DEL CID CAMPEADOR

Fecha de emisión: 16 de Julio de 1999.
 Valor: 35 pesetas.
 Papel: Estucado, engomado y fosforescente.
 Estampación: Huecograbado.
 Tamaño del sello: 28,8 x 40,9 mm.
 Dentado: 13 3/4.
 Tirada: 1 millón.
 Pliegos: 50 sellos.

Rodrigo Díaz de Vivar, conegut com el Cid Campeador, va morir el 10 de juny de 1099 a València. En el IX centenari de la seva mort, l'actual emissió representa a aquest personatge històric tret de l'obra pictòrica "El Cid" del pintor Vela Zanetti, que és propietat de la Caja Rural de Burgos.

ARTE ESPAÑOL II

Fecha de emisión: 10 de Septiembre de 1999.
 Valor: 70 y 150 pesetas.
 Papel: Estucado, engomado y fosforescente.
 Estampación: Huecograbado.
 Tamaño del sello: 40,9 x 28,8 y 28,8 x 40,9 mm.
 Dentado: 13 3/4.
 Tirada: 1 millón.
 Pliegos: 50 sellos.

La sèrie Arte Español emesa el setembre passat consta de dos segells dedicats al pintor Vela Zanetti. Nascut a Milagros (Burgos) i mort a Burgos el 4 de gener de 1999, als 85 anys, ha estat un extraordinari pintor muralista. La seva obra més internacionalment coneguda és el mural dels Drets Humans a la ONU. En aquesta emissió es reproduïxen dues obres d'aquest pintor. El segell de 70 ptes. "Invierno", propietat de Caja España i el de 150 ptes. "La Cosecha" que pertany a una col·lecció particular.

400 ANIVERSARIO DEL NACIMIENTO DE VELÁZQUEZ

Fecha de emisión: 24 de Septiembre de 1999.
 Valor: 35 y 70 pesetas.
 Papel: Estucado, engomado y fosforescente.
 Estampación: Huecograbado.
 Tamaño del sello: 28,8 x 40,9 mm.
 Dentado: 13 3/4.
 Tirada: 1,5 millones.
 Pliegos: 50 sellos.

Diego Rodríguez de Silva y Velázquez va néixer en 1599 a Sevilla, on inicià la seva formació pictòrica. Entrà al servei de Felip IV en 1623, després de rebre l'encàrrec de realitzar un retrat del monarca. El segell de 35 ptes. reproduceix el quadre "El bufón don Sebastián de Morra". El segell de 70 ptes. reproduceix el quadre "Una Sibila" que es creu representa a la seva muller, Juana Pacheco. Tots dos quadres es poden contemplar en el Museu del Prado a Madrid.

AÑO INTERNACIONAL DE LAS PERSONAS MAYORES

Fecha de emisión: 30 de Septiembre de 1999.
 Valor: 35 pesetas.
 Papel: Estucado, engomado y fosforescente.
 Estampación: Huecograbado.
 Tamaño del sello: 40,9 x 28,8 mm.
 Dentado: 13 3/4.
 Tirada: 1,5 millones.
 Pliegos: 50 sellos.

L'ONU ha declarat l'any 1999, Any Internacional de les Persones Majors i ha instat a la comunitat internacional a realitzar les tasques per a crear una societat per a totes les edats, tal com fa menció el lema d'aquest any internacional. El segell reproduceix un motiu al·lusiu al tema.

ORIGEN DE LA LENGUA CASTELLANA

por J. ANTONIO MERINO GONZÁLEZ

«Español que tal vez recitaría quinientos versos de Boileau y del Tasso es posible que ignore todavía en qué lengua los hizo Garcilaso»

Una curiosidad que con extrema frecuencia suele sentir el ciudadano español corriente, es la de saber cuándo nació el castellano; y, al hacerse la pregunta, quisiera tal vez recibir una contestación categórica, de modo semejante a como puede decirse que en el año 1492 se conquistó Granada o, de modo más genérico, que en el siglo XVIII germinó esplendoroso el despotismo ilustrado. Desde luego, en una cuestión tan compleja como el lenguaje, que es siempre obra de la sedimentación de los siglos, resulta materialmente imposible señalar fechas con tanta precisión; pero si en algo quiere apurarse el caso para hallar un dato concreto que satisfaga a la curiosidad, bien podría decirse que el español nació en aquel preciso instante en que un ibero, sin dejar su propia fonética, quiso hablar en latín para entenderse con el poderoso romano que le acababa de dominar, allá por los fines del siglo tercero anterior a Jesucristo.

Por otra parte, cabe recordar que el latín, lengua matriz del castellano, no guardaba perfecta identidad entre el que escribían los literatos, con formas correctas y vocabulario selecto, y el que hablaban las clases populares, con menor elegancia y perfección, el cual se llamó por ello «sermo rústicus o vulgaris» para diferenciarlo del otro que hoy llamamos «latín clásico». La lengua literaria, por ejemplo, para designar el fuego, el juego y el caballo usaba las voces «ignis, ludus y equus» respectivamente, al paso que la vulgar usaba con preferencia los sinónimos de «focus, jocus y caballus», de donde han salido las nuestras. Además, en la Urbe, en la populosa metrópoli romana, la mayor abundancia de clases cultas y acomodadas fue creando un nuevo matiz del latín, el llamado «sermo urbanus», que como modalidad intermedia, participó a la vez de la espontaneidad del vulgar y de la pulcritud del literario: todo, al fin, dentro de la misma lengua, que no llegó a presentar las diferencias que en otro tiempo se quisieron ver entre el «sermo urbanus» y el «sermo vulgaris».

EL LATÍN VULGAR. A España vino, naturalmente, el «sermo vulgaris» como lengua propia de los soldados y colonos que tuvieron inmediato contacto con los pueblos autóctonos de Iberia. A medida que iban avanzando los romanos por la Península y consolidaban políticamente sus conquistas, se romanizaban también los pueblos ibéricos sometidos a las leyes de Roma y aceptando, con sus usos y costumbres, el empleo de la lengua latina, no solo porque era la lengua de los vencedores, sino porque ofrecía mayor amplitud expresiva, con su riqueza y flexibilidad, en consonancia

con la civilización a que servía de vehículo. Por todo ello se adoptó en España con cierta facilidad el uso del latín vulgar, pero no de modo absoluto, sino dejando subsistentes a su lado las diversas lenguas indígenas. Además, hubo pueblos que, a diferencia de los del litoral mediterráneo y de la actual Andalucía, se resistieron a someterse a la romanización, principalmente los de las tierras montañosas del norte - cántabros y astures-, y con esta rebeldía conservaron durante siglos su lengua. Parece ser que la supervivencia del vascoense se debe a que los romanos, no llegaron a ocupar Vasconia, firmemente defendida por los vascones.

Así fue como el latín vulgar, puesto en contacto con las lenguas ibéricas, sirvió de base a la corrupción que, andando el tiempo, dio vida a las diversas lenguas regionales, llamadas hoy romances o neolatinas por la relevante personalidad que tienen como continuadoras de la lengua romana.

Después de la total conquista de España por los romanos, continuó el latín vulgar su progresiva evolución, que no puede comprobarse con rigurosa precisión porque los textos escritos, teniendo por naturaleza la pulcritud literaria, ocultan casi siempre los rasgos de la lengua hablada.

Sábese, no obstante, que en España ese latín vulgar sufrió por una parte los diversos fenómenos orgánicos que actuaban sobre la lengua hablada, como la pérdida de las consonantes «m» y «t» finales, que hacen «collocaba» de «collocábam», y «ame» de «amet»; como la pérdida de la penúltima sílaba de ciertas palabras esdrújulas, que hace «oculus» de «óculus», «cómtem» de «cómitem», y «caldus» de «cállidus»; como la frecuente confusión de los casos, empleando la preposición «cum» con acusativo («cum beatos») en vez del ablativo («cum beatis»), o la preposición «ad» con ablativo («ad ecclesia») en vez del acusativo («ad ecclésiám»); como la tendencia a abrir ciertas vocales finales, convirtiendo la «i» en «e» («dices» en vez de «dicis», «mares» en vez de «maris») y la «u» en «o» («tempo» en vez de «tempus», «monumento» en vez de «monuméntum»), etc.; fenómenos a los que añadió, por otra parte, andando el tiempo, la transformación que al mismo latín vulgar imponía la fonética y la morfología de las diversas lenguas que se hablaban en la Península, todas ellas aún sin descifrar, excepto el vasco. Por esto, se ha de reconocer que las lenguas ibéricas actuaron como mordiente sobre el latín para crear nuestros romances, de modo semejante a como actúan los ácidos sobre la plancha de metal para perfilar el grabado.

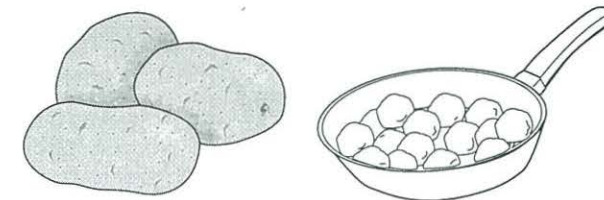
GASTRONOMIA

PATATES BRAVES

Per Mª Carmen

INGREDIENTS:

- 600 gr. de patates
- 1 got de maionesa
- 4 cullerades de tomata fregida
- 1 dent d'all
- pebre negre
- 1 culleradeta de tabasco
- oli
- sal

Preparació:

Bullir les patates tallades a quadrets, durant 10 minuts aproximadament. Després fregir-les amb molt d'oli.

Quan estiguen daurades es tira la salsa pel damunt.

I ja ens les podem menjar.

RACÓ POÈTIC

VINC D'UN MÓN QUE POC ENTENC

*He saltat un esglaó
a l'escala de la vida,
el dimoni em segueix
i em promet nova partida.*

*Em donarà noves cartes
sotes, reis i els quatre asos
i em portarà per jugar
lluïtadors de poques bases.*

*Jo l'escolto com qui plou
i així passen els meus dies
amb la buidor de ser poc
i anant entre mentides.*

*Potser avui serà pitjor
i demà faré equipatge,
vinc d'un món que poc entenc
i, poruc, me'n vaig a l'altre.*

JOGUINA

*La mirada matussera,
el caminar de gairell
i, enmig de tanta gràcia,
unes ganes i una fe.*

*Mai ningú me l'amenaça
ni l'empaita ni parla mal,
enlla està sola, sentada,
i no es vol acomiadar.*

*Si digués que parla molt
mentiria i ja no cal,
que ara es recull sense esma,
tot i plorant, ja se'n va.*

*Ha estat bona joguina,
moltes tardes hem jugat
i ara de mi ja l'allunyen
segrestadors dels meus anys.*

J.J.R.

*ESTUDI
*REPORTATGE
*FOTO INDUSTRIAL
*GRAFISME

ULLDECONA
MAJOR, 60
Tel. 72 0057